

Örnek Ceza Davası İnceleme Raporu (Cemal Başak – Bircan Başak)

Kaya KARTAL – Eyyup AKINCI

RAPORUN KONUSU

Başvurucu Bircan Başak ve Cemal Başak 07.02.2011 tarihinde Av. Tolga Çiftçi ile birlikte Mazlumder'e başvurarak; İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2002/157 Esas 2010/478 Karar sayılı dava dosyasından *kasten adam öldürme* suçu nedeniyle haksız yere yargılanarak beraat ettikleri (Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 2011/5917 K. Sayılı Beraat Kararı ile hüküm onanarak kesinleşmiştir) yargılamada; hukuka aykırı bir şekilde gözaltına alındıklarını, yaklaşık 40 ay tutuklu kaldıklarını ve yargılama boyunca hak ihlallerine uğradıklarını ileri sürmüş, yaşadıkları ihlaller ile ilgili Mazlumder olarak bir rapor tanzim etmemizi talep etmişlerdir.

Başvuruyu değerlendiren Mazlumder İstanbul Şubesi Hak İhlalleri Komitesi tarafından bu konu ile ilgili gerekli araştırmanın yapılarak bir rapor tanzim edilmesi istemiyle görevlendirilmemiz üzerine iş bu rapor düzenlenmiştir.

YÖNTEM

Bu raporun "Rapora Konu Olayların Gelişimi" başlıklı bölümde, başvuru sahiplerinin söz konusu mağduriyetleri ile tartışmalı hususlar tamamen dışarıda bırakılarak olayların kronolojik esasına uymak, yargılama boyunca verilen ifadeler, beyan edilen iddialar, idarenin düzenlemiş olduğu belgelerde tespit edilen olay ve durumlar, yargılama boyunca yapılan savunmalar, hazırlanan iddianamelerde ileri sürülen iddia ve taleplerin tekrar eden kısımlarının alınmamasına dikkat edilmek ve sade-

ce konuyu ilgilendiren kısımların özet hâlinde alınmasına özen gösterilmek, tamamen yazılı belge, tutanak ve savunmalar dikkate alınmak suretiyle ele alınmıştır.

"Başvuru Konusu ile İlgili Hak İhlali İddiaları" bölümünde başvuru sahiplerinin her aşamada ki ihlal iddiaları tek tek ele alınmıştır.

"Değerlendirme" bölümünde ise olay ve ihlal iddiaları ile ilgili somut ve objektif değerlendirmelerimiz bulunmaktadır.

Genel olarak rapor hazırlanırken, başvuru sahipleri ve avukatları ile görüşülmüş, başvuru sahiplerinin yargılanıp BERAAT ettikleri ceza davasının dosya fotokopisi alınmıştır. Yargıtay'da olan dosyanın akıbeti beklenmiş ve neticede yerel mahkeme kararı ONANDIKTAN sonra rapora nihai hâli verilmiştir.

RAPORA KONU OLAYLARIN GELİŞİMİ

1. Olayın Özeti

- 1) 18.02.2002 tarihinde Kumkapı Polis Karakoluna yapılan ihbarda, "Şeyhsuvarbey Mahallesi Kadırga Limanı Caddesi No: 20/1" sayılı yerde bir şahsın ölü olarak bulunduğu bildirilmiştir. İhbar üzerine olay yerine giden kolluk kuvvetleri ölü şahsın Mustafa Çelik olduğu ve yapılan otopsi raporu neticesinde ölümün bir cinayet vakası sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatine varmışlardır.
- 2) Olayla ilgili açılan soruşturma kapsamında, maktulün bulunduğu dairenin üst katında oturan Bircan Başak'ın yazılı ifadesi

alınmıştır. Bircan Başak ifadesinde özetle, “Ölü şahsı, kendisinin temizlik yapmak için aşağı indiği sırada görmesi üzerine muhtara haber verdiğini, ayrıca kocasının asker kaçağı olduğunu ve kocası hakkında mahkûmiyet kararı olduğunu, kocasını üç senedir görmediğini” beyan etmiştir.

- 3) Mahalle muhtarı olan Gürsel Yollu, 26.02.2002 tarihinde kolluğa verdiği ifadesinde, “Olay günü Cemal Başak’ı (Bircan Başak’ın kocası) evden çıkarken gördüğünü, Cemal Başak’ın kendisine ölümü haber vermesi üzerine karakola ihbarda bulunduğunu, Cemal Başak tarafından polise kendisini olay günü görmediğini söylemesi için tehdit edildiğini” beyan etmiştir. Bunun üzerine, savcılık tarafından 04.03.2002 tarihinde ifadesi tekrar alınmıştır. Muhtar, savcılığa verdiği ifadesinde yukarıda verdiği ifadelerle benzer bir ifade vermiştir.
- 4) 01.03.2002 tarihinde savcılık talimatı ile maktulün yüzünde tespit edildiği iddia edilen diş izinin Bircan Başak’a ait olup olmadığının tespit edilmesi için Bircan Başak’ın diş ölçü ve kalıpları alınmıştır.
- 5) 15.03.2002 tarihinde Adli Tıp Kurumunun, maktulün yüzünde belirgin olarak tespit edilen 7 adet diş izi ile Bircan Başak’ın diş izlerinin tam uyum içinde olduğu şeklinde rapor vermiştir. Bunun üzerine, Bircan Başak 15.03.2002 saat 16.30 sularında gözaltına alınmış ve ertesi gün tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Cemal Başak hakkında ise gıyabi tutuklama kararı çıkartılmıştır. Cemal Başak, 29.03.2002 tarihinde teslim olmasının ardından gözaltına alınmış ve ertesi gün tutuklanarak cezaevine konulmuştur.
- 6) Başvurucular Bircan Başak ve Cemal Başak hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 29.04.2002 tarihli iddianamesi ile İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2002/157 Esas sayılı dava dosyasında “kasten adam öldürmek” suçundan kamu davası açılmıştır.
- 7) Tutuklama kararında ve iddianamede gerekçe olarak, Bircan Başak ve mahalle muhtarının ifadeleri ile diş izi raporu gös-

terilmiştir. Gerek her iki tutuklu tarafından ve gerekse avukatları tarafından yapılan tutuklama kararına itirazlar, reddedilmiş ve sanıkların tutuklu olarak yargılanmalarına karar verilmiştir.

- 8) Her iki başvuru/sanık, 3 yıl 2 ay kadar süreyle tutuklu kaldıktan sonra, 07.06.2005 tarihinde tahliye edilmişlerdir.
- 9) Başvurucular tutuksuz yargılanırken, İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından 09.11.2005 tarihinde Mustafa Çelik’in ölü olarak bulunduğu olay yerindeki bira şişesi üzerinde, başka suçtan Yozgat Cezaevinde tutuklu bulunan Osman Özer adındaki şahsın parmak izi tespit edilmesi üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 24.09.2008 tarihli iddianamesi ile Osman Özer hakkında İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde kasten adam öldürme suçundan kamu davası açılmıştır. Savcılığın söz konusu iddianamesinde Osman Özer ile diğer sanıkların iştirak hâlinde öldürme olayını gerçekleştirdiği iddia edilmiş ve 10.11.2008 tarihinde dosyalar İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde birleştirilmiştir.
- 10) Yozgat Cezaevi’nden Osman Özer imzası ve adı bulunan 24.10.2008 tarihli iki sayfalık İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine gönderilen dilekçede, “Mustafa Çelik’in öldürülmesi olayının faili benim” ifadelerine yer verilmiştir. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 12.06.2009 tarihli duruşmasında Osman Özer’in ifadesine başvurulmuştur. Osman Özer ifadesinde okuma yazmasının olmadığını ve bu nedenle 24.10.2008 tarihli iki sayfalık dilekçeyi kendisinin yazmadığını; koğuş arkadaşlarının iddianameye bakarak söz konusu dilekçeyi yazdığını beyan ederek “Mustafa Çelik’in ölümü ve yazılan dilekçeyle bir ilgisinin olmadığını” ifade etmiştir.
- 11) 27.08 2009 tarihli Adli Tıp Raporunda olay yerinde elde edilen sigara izmariti üzerindeki tükürük ile Mustafa Çelik’in üzerinde elde edilen kan örneğinin birbirleri ile ve Osman Özer’in DNA sonuçları ile uyumlu olduğu ve Bircan Başak ile

Cemal Başak'ın sonuçlarından farklı olduğu sonucuna yer verilmiştir.

12) 15.09.2009 tarihinde Osman Özer'in koğuş arkadaşlarının ifadesine başvurulmuştur. Koğuş arkadaşları ifadelerinde, 24.10.2008 tarihli dilekçeyi tanıklardan Onur Yılmaz'ın, Osman Özer'in beyanlarına dayanarak yazdığını; imzanın Osman Özer'e ait olduğunu; Osman Özer'in, "suçu işlediğini ve Başak Ailesi'nin suçsuz olduğunu" kendilerine itiraf ettiğini beyan etmişlerdir. Tanıklardan Vedat Ekinci, Osman Özer'in suçu işlediği bıçağı tavan arasına sakladığını kendisine söylediğini ifade etmesi üzerine yapılan aramada belirtilen yerde bıçak bulunmuş ve üzerinde parmak izi tespit edilmemiş ancak bıçak üzerinde Mustafa Çelik'in kanına rastlanmıştır.

13) Başvurucu Başak Çifti, yaklaşık 9 yıllık yargılama neticesinde, 13.12.2010 tarihinde görülen 66. duruşmada üzerlerine atılı suçu kendilerinin işlediği iddiasının her türlü şüpheden uzak bir şekilde sabit olmadığı gerekçesiyle BERAAT etmişlerdir. Diğer sanık Osman Özer'in söz konusu delillerden suçu işlediğinin sabit olduğu kanaatine varıldığından hüküm giydiği görülmüştür.

14) Yerel mahkemenin başvuru lehine verdiği BERAAT kararı, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 12.10.2011 tarih 2011/6337 Esas ve 2011/5917 Karar Sayılı dosyasıyla ONANARAK kesinleşmiştir.

2. Soruşturma ve Kovuşturma Aşaması

a. İfadeler ve Savunmalar

1) Başvurucu Bircan Başak:

18.02.2002 tarihinde kolluğa verdiği ilk ifadede, "Olay günü saat 09.30 sularında temizlik için alt kata indiğinde Mustafa Çelik isimli maktulün ikamet ettiği daire kapısının açık olduğunu ve şahsı içeride kanlı bir vaziyette gördüğünü, içeri girmeden muhtara giderek haber verdiğini, akabinde polislerin geldiğini ve şahsın ölmüş olduğunu böyle öğ-

rendiğini, 8 senedir burada ikamet ettiğini, buraya geldiğinden beri maktulün bu adreste ikamet ediyor olduğunu, kocasını 3 yıldır görmediğini" belirtmiştir.

16.03.2002 tarihinde şüpheli sıfatıyla gözaltına alındıktan sonra karakolda kolluğa avukat eşliğinde verdiği ifadesinde; Mustafa Çelik'i (Turan amca/dayı diye biliniyor) tanıdığını onun da kendileri gibi kira ödemediğini, eşinin 1991 yılından önce Diyarbakır Cezaevinde tutuklu kaldığını, 1991 yılında çıkan aftan yararlanarak cezaevinden çıktığını, asker deyken infazı yandığı için firar ettiğini, 2 ay kadar önce eve gelip çıkan aftan yararlanmak için avukatıyla beraber af için başvuru yaptığını, 17.02.2002 tarihinde akşam kocasının evde olduğunu kendisinin de saat 01.00 sularında yattığını ertesi gün kocasının 09.00'da uyandığını ve daha sonra Mustafa Çelik'in dairelerinin karşısındaki tavanın çökeceğini iki adam getirtip tavana tahta çakacağını ifade ederek dışarı çıktığını, ancak bir süre sonra eve gelerek Mustafa Çelik'in vurulduğunu, muhtarla beraber baktıklarını, muhtarın polise haber vereceğini söylediğini ifade etmiştir. Devamında kocasının kendisine, "Ben gidiyorum. Beni işin içine karıştırmayın. İnfazım yonar. Muhtar da benim burada olduğumu polise söylemeyecek" diyerek ayrıldığını ve o günden sonra kocasını görmediğini, kocasının infazının yanmaması için ve kocasını korumak amacıyla önceki ifadesinde kocasını üç yıldır görmediğini söylediğini, beyan etmiştir.

Aynı ifadenin devamında: "Turan dayının sağ yanağında tespit edilen ısırık izindeki 7 belirgin diş izinin tamamının benim diş izleriyle tam uyum gösterdiği şeklindeki raporu kabul etmiyorum. Turan dayının öldürülmesinden uzaktan yakından bir alakam yoktur. Kocam Cemal Başak Turan dayı ile kavga ettiğine veya onu darp ettiğine veya onu bıçakladığına dair bana hiçbir şey söylemedi. Oturduğumuz dairenin bulunduğu binanın sahibi vardır. Sahibinin yabancı ülkede kaldığını biliyorum. Bu evde kira vermiyorduk", beyanlarında bulunmuştur.

16.03.2002 tarihinde gözaltında avukat eşliğinde savcılığa verdiği ifadesinde de eşini üç yıldır görmediği şeklindeki beyanlarının yalan olduğunu, eşini korumak için yalan söylediğini, 1 Mart'ta alınan dış kalıplarının maktu-

lün yüzündeki diş izleriyle uyumlu olmasına bir anlam veremediğini ifade etmiştir. İfade-sinin devamında, “Mustafa Çelik’i hiçbir şe-kilde ısırmadım. Mustafa Çelik’i öldürmemiz için hiçbir neden yoktur. Evde oturduğum bu güne kadar kendisiyle herhangi bir kavgamız ve münakaşamız olmadı. Ben Mustafa Çelik’i tehdit etmedim eşimin veya bir başkasının da tehdit ettiğini de duymadım” beyanlarında bu-lunmuştur.

16.03.2002 tarihinde tutuklama talebiyle sevk edildiği İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesinde yapılan sorgulaması sırasında verdiği ifadesinde; maktulü Turan dayı olarak tanıdığını, olay gecesi kocasının evde olduğunu belirtmiştir. Bircan Başak ayrıca, “Ben önceleri kocamı görmediğimi söyledim, bu ifadem doğru değildir. Eşimin infazı yanlış, tekrar içeri alacaklar korkusuyla bunları söyledim. Maktulün yanağındaki diş izleri bana ait değildir. Bunun yeniden tespitini istiyorum” di-yerek polise verdiği ilk ifade dışındaki bütün ifadeleriyle uyumlu bir ifade vermiş olduğu tespit edilmiştir. Sanık müdafii, “Müvekkilim 3 çocuk annesidir, çocuklarından birinde sara hastalığı tespit edilmiştir. Cinayet işlemek için bir sebep yoktur.” diyerek Bircan Başak’ın tutuklanması talebine itiraz etmiştir.

2) Başvurucu Cemal Başak:

29.03.2002 tarihinde İstanbul Adliyesi Polis Noktasında teslim olmasının ardından gözaltında kolluğa verdiği ifadesinde: “İki ay önce eve geldim. Daha önce var olan cezalarım nedeniyle firaradaydım. Ceza indirimi yasasından yararlanmak amacıyla avukatıma başvur-dum. 17.02.2002 tarihinde eve saat 21.30 sularında geldim. Sabah saat 09.30 sularında uyandım ve Turan dayının oturduğu dairenin karşısındaki duvarda ve tavanda çökme ihtimaline karşı tedbir olsun diye tadilat yapacaktım. Ancak Turan dayının dairesinin önüne geldiğimde kapının yarı yarıya açık olduğunu gördüm ve durumdan şüphelenerek içeriye göz attığımda Turan dayının içeride sağ tarafta somyanın yanında atlet ve külotlu hâlde yerde yatar vaziyette olduğunu gördüm. Suratında kesik izine benzer bir çizik ve karnında bir kan izi vardı. İnfazım yandığı için telaşa kapıldım ve dışarı çıktığımda mahalle muhtarı Gürsel Yollu’yu gördüm. Durumu ona anlattım, komşumuz Manav Sıraç’a, bakkala, ter-

ziye ve terzinin yanında olan yaşlı bir şahsa da olayı gördüğüm gibi anlattım. Bunların hepsi infazımın yandığını ve aftan yararlanmak için avukata başvurduğumu, polis tarafından arandığımı biliyorlar. Onlara burada fazla kalamayacağımı hem infazımdan dolayı hem de polis tarafından aranmam dolayısıyla gitmem gerektiğini ve olayı eşimin ağzından duymuş gibi davranmalarını, beni gördüklerini söylememelerini ve onlara bu olayda herhangi bir parmağımın olmadığını anlattım ve oradan ayrıldım. Eşimin yakalandığını baldızımın oğlundan telefonla haber aldım. Ve gelip teslim oldum. Benim ve eşimin bu olayla hiçbir alakamız olmadığı hâlde eşimin suçsuz yere tutuklanmasından duyduğum rahatsızlık nedeniyle bu gün Cumhuriyet Savcısına teslim oldum. Mustafa Çelik bize kendini Turan dayı olarak tanıtmıştı. Turan dayı bana ve komşularımıza kendisinin düşmanı olduğunu söylüyordu. Muhtemelen bu yüzden bize gerçek ismini söylemiyordu. Ancak düşmanlarının kim olduğunu söylemiyordu” beyanlarında bulunmuştur.

30.03.2002 tarihinde İstanbul Basın Savcısı Cevat Özel’e verdiği ifadesinin kolluğa verdiği ifadesiyle paralel olduğu görülmüştür. Yeni ifade edilen diğer bazı bölümler başvuru/sanık Cemal Başak’ın kendi dilinden aşağıda kısaca aktarılmıştır: “Biz Başak Ailesi olarak binayı kendi evimizden butona basmak suretiyle açabiliyoruz. Aynı zamanda dış kapıyı bizde bulunan anahtarla da açabiliyoruz. Ancak maktul Mustafa Çelik binaya sadece kendisinde örneği bulunan dış kapı anahtarıyla açmak suretiyle girebiliyor. Sıraç isimli manavın bitişiğindeki boş arsadan da bulundukları binaya girilebiliyor. (...) Takriben 11 yıldır bu binada ailecek oturmaktayız. Bunun karşılığında herhangi bir kişiye veya kuruluşa kira olarak hiçbir ücret ödemedik. Binaya ait vergileri biz ödüyoruz.”

Aynı ifadede Adli Tıp Kurumunun 15.03.2002 tarih ve 2002/9301 sayılı dış iziyle ilgili raporuna karşı, “raporu kabul etmiyorum adli tıp yanılmış olabilir, ne benim ve ne de eşimin maktulün öldürülmesiyle bir ilgimiz yoktur” beyanlarında bulunmuştur. İstanbul Polis Laboratuvarının 19.03.2002 tarihli Ekspertiz Raporuna “bu raporda maktulden farklı şahıslara ait birtakım izler bulunduğu ifade edilmektedir. Bu izler kesinlikle bana ait de-

ğildir çünkü maktulü ne öldürmüş ne de başkasının öldürme cürümüne iştirak etmiş değilim” beyanlarında bulunmuştur. Cemal Başak neticede tutuklanma talebiyle sevk edildiği sorgu hâkimince tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.

28.01.2003 tarihinde yargılamayı yapan mahkemeye verdiği yazılı savunmasında, “Kolluğun muhtarı görevden alma ve tutuklamayla tehdit ettiğini ve muhtarın sözü konusu tehditlerden korkması sonucu Cemal Başak’ın kendisini tehdit ettiği şeklinde ifade vermek zorunda kaldığı” yönünde beyanlarda bulunmuştur.

24.12.2003 tarihli yazılı savunmasında: “Benden ve eşimden iki defa kan örneği alındı ancak neticesini öğrenemedik bizden alınan kan örneğinin DNA sonuçları olay yerinde elde edilen bulgularla karşılaştırılsın. Eğer karşılaştırma yapılmadıysa neden bu güne kadar yapılamamıştır. Biz burada mağdur ediliyorken çocuklarımız da anne babasız bırakılmakla mağdur edilmektedirler. Maktul komşumuz tecavüzden dolayı mahkûm edilmiştir. Komşumuzun tecavüzünden mağdur olanların araştırılmasını istiyorum. Maktul yıllarca bize ve diğer komşularımıza tehdit ve takip edildiğini söyleyerek bizden gerçek kimliğini saklamıştır. Bu olayla alakalı olarak Kanal D televizyonunda yapılan “Parmak İzi” programında maktulün kapalı çarşıda yıllarca tercümanlık yapması dolayısıyla söz konusu programın muhabirleri kapalı çarşının halıcılar esnafıyla yaptıkları röportajda muhabirlerin, ‘Siz maktulü nasıl bilirdiniz, hasımları var mıydı?’ sorusuna karşılık esnafın tamamı muhabir bayana, ‘Maktulü hasım sahibi, aslen Malatyalı olarak ve ismini Turan olarak bildiklerini maktulün kendilerine hasımları tarafından sürekli takip ve tehdit edildiğini’ söylediğini ifade etmişlerdir. Bu haberin kaseti söz konusu programın arşivinde saklıdır.” beyanlarında bulunmuştur. Bu kasetin mahkeme tarafından istenip izlenmesini talep etmiştir. Söz konusu taleplerin yerine getirilmediği görülmüştür.

3) Mahalle Muhtarı Gürsel Yollu:

26.02.2002 tarihinde kolluk görevlilerine verdiği ifadesinde; “Mustafa Çelik’i tanıdığını çevre sakinlerinin onu Turan Amca olarak tanıdığını, Cemal Başak’ın sabah saatlerinde

olayı kendisine haber vermesi üzerine beraber cesedi görüp ölmüş olduğu kanaatine varınca karakola haber verdiğini; Cemal Başak’ın arkasından gelerek kendisini, olayı polislere anlatırken adını vermemesi hususunda, tehdit ettiğini, yaklaşık olarak 1,5 ay önce yolda giderken de Mustafa Çelik’in ‘Muhtar Bey beni dinler misin?’ diyerek: ‘Cemal Başak beni tehdit etti.’ şeklinde yakındığını” ifade etmiştir.

04.03.2002 günlü savcıya verdiği ifadesinde: “Mustafa Çelik’i 1985 yılından beri, Cemal Başak’ı yaklaşık 13 sene önce hâlen oturdukları yere yerleştikten beri tanıdığını, olaydan 3 ay önce maktul Turan’ı gördüğünü, durumunu sorduğunda Cemal Başak’ın kendisini bu evden çıkması için sıkıştırdığını, kendisinin de savcılığa git şikâyet et dediğini, Cemal Başak’ı olay günü gördüğünü ve olayı Cemal Başak’ın kendisine haber vermesi üzerine kolluğa haber verdiğini” ifade etmiştir. Kolluğa haber vermek için ayrılırken Cemal Başak’ın kendisini görmemiş olarak davranmasını istediği, “Ailem sana haber vermiş olsun, sen de haber verirsin.” dediğini ve “İsmimi verersen senin için iyi olmaz.” diyerek kendisini tehdit ettiğini ifade etmiştir. Mahalle muhtarı Gürsel Yollu, olayın yaşandığı günden iki gün sonra olayı araştırmak üzere iki kolluk görevlisinin geldiğini ve olay hakkında bilgisine başvurduklarını, kendisinin onlara olayı Cemal Başak’ın kendisine haber verdiğini söylediğini ifade etmiştir.

03.07.2002 tarihli duruşmada, “Olayın meydana geldiği mahallenin muhtarı olduğunu beyan ettikten sonra, olay günü saat 09.00 civarında Cemal Başak’ın kendisine haber vermesi üzerine beraber Mustafa Çelik’in evine baktıklarını ve ölmüş olduğuna kanaat getirerek polise haber verdiğini, Cemal’in ayrılmadan önce infazının olduğunu ve aynı zamanda kaçak olduğunu hatırlatarak ayrılması gerektiğini ve isminin olaya karıştırılmamasını istediğini” ifade etmiştir.

Aynı duruşmada Gürsel Yollu, “Maktulün daha önce yanına geldiği ve sanıklar tarafından tehdit edildiğini kendisine söylediği, hatta daha önce orada oturan iki Ermeni kadının da sanıklar tarafından tehdit edildiği” şeklindeki ifadesinin sorulması üzerine, o hususların kendi beyanları olmadığını, onları polis

yazdığını ve polisten çekindiği için o ifadelere imza attığını” ifade etmiştir.

4) İstanbul Çocuk Mahkemesi Savcılığı tarafından Osman Özer hakkında soruşturma başlatılmış ve 21.08.2008 tarihinde, talimatla Yozgat E Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan Osman Özer’in ifadesi alınmıştır. **Osman Özer ifadesinde**, Mustafa Çelik’i tanımadığını, olay tarihlerinde İkitelli’de bir fabrikada işçi olarak çalıştığını, fabrikada yatıp kalktığını, sıklıkla alkol ve esrar aldığını, Mustafa Çelik’in öldürülmesi olayıyla bir alakasının olmadığını ve o tarihlerde Kumkapı’da alkol almadığını belirtmiştir.

24.10.2008 tarihinde Yozgat E Tipi Kapalı Cezaevinden gönderilen ve Osman Özer’in adı ve imzası bulunan iki sayfalık dilekçede: “17-18.02.2002 gün/gecesi Mustafa Çelik’in ölümü ile sonuçlanan olayın faili benim. (...) Sorumlu olduğum iddianameyi okuduğumda üç çocuğu olan Başak çiftinin suçsuz oldukları hâlde cezaevinde bulduklarını duyduğumda vicdanen rahatsız oldum. Mahkemeye çağırıldığımda ayrıntılı bilgi vereceğim.” ifadelerine yer verilmiştir.

12.06.2009 tarihli 56. Celsede sanık Osman Özer hazır bulunmuş verdiği ifadede, olayın yaşandığı gece Mustafa Çelik’in evinde olduğunu ancak Mustafa Çelik’in dışarı çıkıp daha sonra yanında bir kadınla eve geldiğini, sanığa “Sen artık çık git sonra gelersin.” demesi üzerine sanığın çıkıp gittiğini, ertesi gün parkta üzerinde alt iç çamaşırının olmadığını fark ettiğini, geri gelip Manava maktulü sorduğunda ölmüş olduğunu öğrendiğini, beyan etmiş ve gönderdiği mektubun sorulması üzerine, “İmza bana aittir, talimatla ifade vermem istendiğinde mektubu Eser Gürsoy talimat evrakına bakarak yazdı ve getirip bana imzalattı okuma yazmam olmadığı için okuyamadım.” şeklinde cevap vermiştir. Mahkeme tarafından Eser Gürsoy’un dinlenilmesine karar verilmiştir.

5) Yozgat Ağır Ceza Mahkemesi 15.09.2009 tarihinde talimatla duruşma yaparak Osman Özer’le aynı koşu da kalan şahısların yeminli ifadelerini almıştır. **Onur Yılmaz ifadesinde özetle**, “Osman Özer’in imzalayıp gönderdiği dilekçeyi kendisinin yazdığını, iddianameyi Vedat Ekinci’nin okuduğunu, yanlarında Adıgüzel Bulut’un da bulundu-

ğunu; sanığın kendilerine olayın yaşandığı gün maktul ile beraber olduğunu, beraber alkol aldıklarını, maktulün kendisine fiili livatada bulunmak istediğini, bunun üzerine sinirlenip aldığı alkolün etkisi ile bira şişesiyle maktulün kafasına vurduğunu, ardından maktulü bıçakladığını anlattığını ve dilekçede yer almayan ayrıntılı hususlardan söz ettiğini; fakat bunları dilekçeye yazmadığını” beyan etmiştir. Tanıklar Adıgüzel Bulut ve Vedat Ekinci de bu tanıkların beyanlarını doğrular nitelikte beyanlarda bulunmuş, Eşref Ayar ise Osman Özer’in suçunu itiraf ettiğini duyduğunu, beyan etmiştir. Vedat Ekinci ifadesinde ek olarak, “Osman Özer’in, suçta kullandığı bıçağı maktule ait evin tavan arasına sakladığını kendisine söylediğini” beyan etmiştir.

6) **30.06.2010 tarihli 63. Celsede tanık Eser Gürsoy hazır bulunmuş ve beyanında**, “Osman Özer’in koğuştan arkadaşı olduğunu, gelen iddianameyi kendisi, Vedat Ekinci, Adıgüzel Bulut ve Onur Yılmaz’ın okuduğunu ve Osman Özer’e herhangi bir baskı yapmadan, ‘Sen bu işi yapmışsan söyleyeceksin.’ dediklerini, Onur Yılmaz’ın, Osman Özer’le konuştuktan sonra dilekçeyi yazdığını, kendi aralarında neler konuştuklarını ve neler yazdıklarını bilmediğini” ifade etmiştir.

Sanık Osman Özer bu celsedeki beyanında, “Olayları Onur Yılmaz’a anlattığını, Onur Yılmaz’ın iddianameye bakarak dilekçeyi yazdığını” ifade etmiştir. Osman Özer ayrıca maktulün katili olmadığını, bu nedenle de tahliyesini talep etmiştir.

7) 13.12.2010 tarihli 66. Celse olan davanın son duruşmasında sanıklar Osman Özer, Bircan Başak ve Cemal Başak önceki ifadelerinin tekrarı mahiyette bir savunmada bulunmuşlardır.

b. Soruşturma ve Kovuşturma Aşaması Tahkikat İşlemleri

1) 01.03.2002 tarihinde yapılan tahkikatlar sonucu cesedin sağ yanağında diş izi ile tırnakları arasında kil örneği tespit edildiği ifade edilmiştir. Savcılık talimatıyla, Adli Tıp Kurumu tarafından, tespit edilen diş izleri ile maktul üzerinde bulunan kil örneğinin Bircan Başak’a ait olup olma-

- diğinin araştırılması için başvuru Bircan Başak'tan, diş ölçü ve kalıpları ile kan örneği alınmıştır.
- 2) 06.03.2002 tarihinde Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Dairesi, Bircan Başak'tan alınan kan örneği ile Mustafa Çelik üzerinde elde edilen kıl örneği sonuçlarının uyum göstermediğini raporlamıştır.
- 3) 15.03.2002 tarihli Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesinin hazırladığı raporda; Bircan Başak'tan alınan diş ölçü kalıplarının dijital analiz yöntemi ile yapılan muayenesinde, "maktulün sağ yanağında tespit edilen ısırık izindeki belirgin olan üst çeneye ait 3, alt çeneye ait 4 adet; toplamda 7 adet diş izinin yapılan karşılaştırılmasında tamamının uyum gösterdiği" kanaatine varıldığı belirtilmiştir. Söz konusu dişler dışındaki diğer dişlere ait izlerin belirgin olmadığı raporlanmıştır.
- 4) Söz konusu diş izi raporu üzerine Bircan Başak gözaltına alınmış ve ifadeleri alındıktan sonra tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.
- 5) 16.03.2002 tarihinde olay yerinde elde edilen parmak izleri ile Bircan Başak'tan alınan parmak izlerinin yapılan mukayeselerinde herhangi bir benzerlik saptanamamıştır.
- 6) 19.03.2002 tarihli Kriminal Polis Laboratuvarı'nın düzenlemiş olduğu raporda: "Olay yerindeki tencerede bulunan sıvının içinden elde edildiği belirtilen (1) adet izmarit üzerine bulaşmış tükürük örnekleri ve maktule ait sol el tırnak örnekleri üzerinde deki kan lekelerine ait genotip özelliklerin maktulden farklı bir erkeğe ait genotip özellikler taşıdığı; Olay yerinde pencere yanında elde edilen atlet üzerinde ki meni lekelerinden çekitlenen sperm hücreleri üzerinden belirlenen genotip özelliklerin, maktulden ve diğer erkek şahıstan farklı bir erkek şahsa ait genotip özellikler taşıdığı" tespitlerinde bulunulmuştur. Aynı raporda başvuru/sanık Bircan Başak'a ait kan örneğinin laboratuvar sonucunun olay yerinde elde edilen bulguların laboratuvar sonucuyla karşılaştırılmasında herhangi bir benzerlik görülmediği ifade edilmiştir. Olay yerinde görülen diğer bulgulardan bir kısmının ise maktul Mustafa Çelik'e ait olduğu belirtilmiştir.
- 7) 29.03.2002 tarihli Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi tarafından Mustafa Çelik hakkında düzenlenen Kesin Otopsi Raporu'nda ölümün, 18.02.2002 tarihli otopsi raporunda belirtilen sebeplerle meydana geldiği belirtilmiştir. Ayrıca elde edilen bulguların laboratuvar sonucu karşılaştırılması yapılmış ve bulunan sonuçlarda deri parçasının maktule ait olduğu ancak kıl örneğinin farklı bir şahsa ait olduğu belirtilmiştir.
- 8) 29.03.2002 tarihinde başvuru Cemal Başak teslim olmuş ve gözaltına alındıktan sonra ifadesi alınmış ve ertesi gün tutuklanma istemiyle çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklanarak cezaevine konulmuştur.
- 9) 18.04.2002 tarihli Kriminal Polis Laboratuvarı'nın düzenlemiş olduğu raporda, 19.03.2002 tarihli Ekspertiz Raporunda söz konusu edilen bulguların Cemal Başak'tan farklı şahıslara ait olduğu yönünde tespitlere yer verilmiştir.
- Başvuru/sanıklar Bircan Başak ve Cemal Başak hakkında İstanbul C. Başsavcılığı tarafından hazırlanan 29.04.2002 tarihli iddianame ile İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2002/157 Esas sayılı dava dosyasından "Kasten Adam Öldürmek" suçundan kamu davası açılmıştır.
- 10) Davaya bakan İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince, 25.06.2002 tarihli yazıyla Adli Tıp Kurumundan, olay yerinde elde edilen ve naylon torbada saklanan mevcut sigara izmariti üzerine bulaşmış tükürük ile Cemal Başak'ın tükürük örneklerinin alınıp, mukayese yapılarak ayrıntılı bir rapor düzenlenmesi istenmiştir.
- 11) Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Dairesi 24.07.2002 tarihli yazıyla, söz konusu mahkemenin 25.06.2002 tarihli duruşmasında bahsi geçen sigara izmariti üzerinde yapılan laboratuvar çalışmalarından sonuç alınmadığı için Cemal Başak'ın tükürük örneği ile mukayesenin yapılmadığını raporlamıştır.

(Oysa 19.03.2002'de düzenlenen Polis Laboratuvarı Raporunda ve 2009'da düzenlenecek Adli Tıp Raporunda bu bulguların Cemal ve Bircan Başak'tan farklı şahıslara ait olduğu yönünde tespitlere yer verilmiştir.)

- 12) Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Dairesinin 25.09.2002 tarihli raporunda, Bircan Başak'tan şeftali ısırtılarak alınan diş izleri ile maktulün sağ yanağındaki diş izlerinin dijital analiz yöntemi yapılan karşılaştırmasında diş izlerinin uyum içinde olduğu belirtilmiştir. (15.03.2002 tarihli Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesinin raporuyla uyumlu) Bu raporun 12.11.2002 tarihinde davanın görüldüğü mahkemeye ulaştığı görülmüştür.
- 13) 13.11.2002 tarihli duruşmada Mahkeme olay yerinde keşif yapılmasına karar vermiş ve Adli Tıp Kurumunun 25.09.2002 tarihli diş izi raporunu yeterli görerek diş izi raporuna yapılan itirazları reddetmiştir.
- 14) 16.01.2003 tarihinde yapılan keşif sonrası tutulan tutanakta "sanıkların savunmalarında belirttikleri şekilde bilinmeyen şahıs veya başka şahısların eve girme ihtimallerinin olduğu" beyanlarına yer verilmiştir.
- 15) 26.04.2004 tarihli duruşmada başvuru/sanık Cemal Başak, duruşma salonunda üç defa "Adalet istiyorum!" diye bağırmıştır. Cemal Başak, mahkeme başkanınca dışarı çıkartılmış, dışarı çıkarken ve dışarıda, "Çete başlarına beraat kararı veren sizin heyetinizdir, gücünüz masumlara yetiyor, çeteler dışarıda geziyor!" şeklindeki sözleri nedeniyle hakkında "Kamu Görevlisine Görevinden Dolayı Hakaret" suçlamasıyla kamu davası açılmıştır.
- 16) Her iki başvuru/sanık Cemal Başak ve Bircan Başak 07.06.2005 tarihinde tahliye edilmişlerdir.
- 17) İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün Eminönü İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 10.11.2005 tarih ve 1313 sayılı yazısında; Mustafa Çelik'in öldürülmesi olayında, olay yerinde elde edilen bulgulardan olan Efes Pilsen ibareli bira şişesi

üzerinden elde edilen parmak izinin, Osman Özer isimli şahıstan alınan parmak izlerinden sağ el orta parmak izinin aynısı olduğunun tespit edildiği, ifade edilmiştir.

- 18) İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi 29.05.2008 tarihli duruşmasında Osman Özer'in tanık olarak dinlenilmesi için yazı yazınca, Cemal Başak yazılı ve sözlü olarak itiraz edip maktulün evinde Osman Özer'in parmak izine rastlanıldığını, cinayet zanlısı olarak hakkında soruşturma açılıp kendisinden kan, kıl örneği ve salya gibi bulguların alınıp olay yerinde elde edilen bulgularla mukayese yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Mahkeme Osman Özer'in adam öldürme suçunun şüphelisi olarak hakkında soruşturma başlatılması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunma kararı almış, 03.06.2008 tarihli yazıyla da C. Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.
- 19) Başvuru/sanık Cemal Başak 19.06.2008 tarihli Cumhuriyet Savcısı Ali Güngör'e verdiği iki sayfalık dilekçede, Osman Özer'in tahliye olması durumunun olduğunu, olay yerinde parmak izine rastlanıldığını, dolayısıyla cinayet zanlısı olarak hakkında soruşturma açılmasını, diğer bulguların ona ait olup olmadığını araştırılmasını ve derhâl ifadesinin alınmasını talep etmiştir.
- 20) İstanbul Çocuk Mahkemesi Savcılığı tarafından Osman Özer hakkında soruşturma başlatılmış ve 21.08.2008 tarihinde söz konusu soruşturmayı başlatan savcılığın talimatıyla Yozgat E Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan Osman Özer'in ifadesi alınmıştır. Osman Özer ifadesinde; Mustafa Çelik'i tanımadığını, olay tarihlerinde İkitelli'de bir fabrikada işçi olarak çalıştığını, fabrikada yatıp kalktığını, sıklıkla alkol ve esrar aldığını, Mustafa Çelik'in öldürülmesi olayıyla bir alakasının olmadığını ve o tarihlerde Kumkapı'da alkol olmadığını ifade etmiştir.
- 21) İstanbul C. Başsavcılığının 24.09.2008 gün, 2008/927 Esas ve 2008/137 sayılı iddianamesi ile İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde şüpheli Osman Özer hakkında kasten adam öldürme suç-

lamasıyla kamu davası açılmıştır. Bu davanın iddianamesinde: “Şüphelinin savunması ile parmak izi raporu ve diğer deliller birlikte değerlendirildiğinde, Cemal Başak ve Bircan Başak ile Osman Özer’in maktul Mustafa Çelik’i kasten öldürdüğüne dair kamu davasının açılmasını gerektirir suç şüphesi ve deliller elde edilmiştir.” denilmiş ve şüphelinin kasten adam öldürme suçundan yargılanmasını ve cezalandırılması talep edilmiştir.

22) Başvurucu/sanık Cemal Başak 06.05.2009 havale tarihli dilekçeyle, “adil bir kararın çıkacağına yönelik inancını yitirdiğinden ve mahkemenin tarafsızlığını yitirdiğini” düşündüğü için reddi hâkim talebinde bulunmuştur. Ancak İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi 07.05.2009 tarihinde Cemal Başak’ın reddi hâkim talebini reddetmiştir.

23) Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Dairesi 27.08.2009 tarihli raporunda: Osman Özer, Bircan ve Cemal Başak’tan ağız içi süprüntü örneklerini alarak daha önce Kriminal Polis Laboratuvarının 19.03.2002 ve 18.04.2002 tarihli verdiği raporlardaki bulgularla karşılaştırma yaptıklarını belirtmiştir. Raporun sonuç kısmında tencere içinde elde edilen sigara izmariti üzerinde tükürük örneği ile maktulün sol el tırnakları üzerinde elde edilen kan lekelerinden alınan DNA profillerinin sanık Osman Özer’in DNA profiliyle uyum içinde olduğunu, diğer sanıklar ve maktulün profiliyle uyumlu olmadığını raporlamıştır. Ayrıca olay yerinde elde edildiği 06.03.2002 ve 29.03.2002 tarihli raporlardan anlaşılan kıl örneği ile meni lekelerinden çekitlenen sperm hücrelerinin maktul ve sanıklardan farklı başka şahıslara ait olduğu tespit edilmiştir.

24) Başvurucu Cemal Başak, Vedat Ekinci’nin ifadesinde bahsi geçen bıçağın hâlen yerinde olabileceği ve bu nedenle arama yapıp bıçağın bulunmasını ve üzerinde inceleme yapılması talebinde bulunmuştur. Söz konusu talep üzerine Mahkeme 02.07.2010 tarihli yazıyla Kumkapı Polis Karakolundan olay yerine gidilmesi, olay yerinde arama yapılması ve bulunacak eşyaya el konulması kararını vermiştir.

Kolluk kuvvetleri mahalle muhtarı eşliğinde olay yerine gitmiş ve dairenin girişinde tavan arasında söz konusu bıçağı bulmuşlardır. Mahkeme söz konusu bıçağı bilirkişiye 15 gün içinde rapor hazırlaması için teslim etmiştir. Bilirkişi kendisine teslim edilen, kelebek diye tabir edilen bıçak üzerinde yaptığı incelemede parmak izine rastlanmadığını raporlamıştır. Bıçağın kanlı olduğu tespit edilmiş ve bıçak üzerindeki kan örneğinin Mustafa Çelik’in kanının DNA sonuçlarıyla uyum gösterdiği tespit edilmiştir.

c. Savcılığın Esas Hakkında Mütalaası

Cumhuriyet Savcısı 18.02.2003 tarihli duruşmada mahkemeye sunduğu esas hakkındaki mütalaasında: Maktulün sabıka kaydı bulunmasına rağmen düşmanlığa yol açacak türden sabıkasının bulunmadığı, sanığın maktulü tehdit ettiğine dair mahalle muhtarı Gürsel Yollu’nun ifadelerinin bulunduğu, Adli Tıp Raporunda maktulün vücudundaki darbelerden iki kişi tarafından öldürülmüş olabileceğinin ifade edildiği, her iki dış izi raporunda maktulün yüzündeki dış izlerinin sanık Bircan Başak’ın dış izlerinin aynısı olduğunun belirtildiği, sanık Cemal Başak’ın mahalle muhtarına cesedi önce kendisinin gördüğünü söylememesi hususunda tehdide varan derecede telkinde bulunduğu gerekçelerine dayanarak sanıklar Cemal ve Bircan Başak’ın maktul Mustafa Çelik’i kasten kesici aletle öldürdükleri iddiasıyla cezalandırılmalarını talep etmiştir.

Cumhuriyet Savcısı 25.10.2010 tarihli esas hakkındaki mütalaasında: Cemal ve Bircan Başak hakkında Maktulün Cemal Başak tarafından tehdit edildiği hususunda muhtara yakınmada bulunduğu, maktulün yüzündeki dış izlerinin Bircan Başak’ın dış iziyle uyumlu olduğu, Cemal Başak’ın olay yerinden kaçarak olay yerinde olmadığı hususunu tehditlere varacak şekilde tembih ettiği gerekçelerine dayanarak; Osman Özer hakkında ise parmak izi, bıçaktaki kan lekeleri, dilekçeyle suçunu itiraf etmesi daha sonra olay günü maktul ile beraber olduğu ve birlikte alkol aldıkları şeklindeki kısmi itirafları gerekçelerine dayanarak, maktulün ilgili raporlarda belirtildiği şekilde bıçaklanıp ayrıca atkı ile boğulmaya çalı-

şıldığı, maktulün her üç sanık tarafından öldürüldüğü iddiasıyla cezalandırılmalarına karar verilmesini talep etmiştir.

d. Sanık Müdafinin Savunma ve Beyanları

08.03.2003 tarihli duruşmada sanıklar avukatı Av. Meziyet Özer, esas hakkındaki mütalaaya cevaben, "Diş izi canlı iken mi yoksa öldükten sonra mı meydana gelmiştir bu tespit edilememiştir. Isırılan yerde tükürük sıvabının olması çok normaldir bu da alınmamıştır. Ayrıca diş izinin belli olabilmesi için aynı yerden doku örnekleri de alınması gerekirdi. Bunların alınmaması eksik tahkikat yapıldığının göstergesidir." ifadelerine yer vermiştir.

26.09.2003 tarihli duruşmada başvuru-cu/sanıklar Müdafii Av. Meziyet Özer: "Dostlarım bulunan bazı adli tıp uzmanlarından nasıl rapor hazırlandığını sordum, bana bir doktor imzalıyor diğerleri de ona güvenerek imzalıyor ve heyet rapor olarak düzenlenmiş oluyor." şeklinde savunmada bulunmuştur. Savunmasının devamında ise yaşlı kişilerin ölümlerinin üzerinden 24 saat geçmesi hâlinde yüzde değişik tarzda ekimozlar oluşabileceği ve bunların ısırık izi gibi algılanabileceği, gerçekten ısırık iziyle alakalı olarak bunun kime ait olduğunun ölümden sonra iki saat içinde alınabilecek tükürük salgısıyla tespit edilebileceğini konunun uzmanlarından öğrendiklerini beyan etmiştir.

3. Karar Aşaması

a. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Gerekçeli Kararı

Mahkeme 13.12.2010 tarihli kararında: Raporlarda söz konusu olan sigara izmariti üzerindeki tükürük sıvabının, maktulün tırnakları üzerindeki kanın ve bira şişesi üzerindeki parmak izinin Osman Özer'e ait olduğu, ayrıca tanık beyanları, olay yerinde tavan arasında bulunan bıçak ve cezaevinden gönderilen mektup gibi hususlarının tümü birlikte değerlendirildiğinde Osman Özer'in söz konusu suçu işlediğine kanaat getirdiğini belirtmiştir.

Mahkeme Cemal Başak'ın infazının olması ve olay yerinden kaçmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu ve normal durumda kimsenin o tür bir yerde kalmayacağı, diş izlerinin ise izah edilemediği, bunun başkasına ait olup olamayacağının bilinmemesi, sanık Bircan Başak ile maktul arasındaki ilişkinin kurulamadığı bu nedenle bu durumun her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı bir delil olarak kabul edilemeyeceği nedenleriyle her iki sanığın BERAATLERİNE, sanık Osman Özer'in ise cezalandırılmasına karar vermiştir.

b. Yargıtay Kararı

Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 2011/6337 E. ve 2011/5917 K. Sayılı Kararı ile yerel mahkeme hükmü ONANARAK kesinleşmiştir.

BAŞVURU KONUSU İLE İLGİLİ HAK İHLALİ İDDIALARI

1. Tutuklama Kararı

Cemal Başak, tutuklama kararının gerekçesi olarak adli sicil kaydının varlığını iddia etmiştir.

Bircan Başak, gözaltına alındığında haklarında hiçbir delil olmadan gözaltına alındığını ifade ettiğinde kolluk kuvvetlerinin kendisine, "biz istersek delil yaratırız" şeklinde sözler söylediklerini iddia etmiştir.

2. Diş İzi Raporu

Bircan Başak ve Cemal Başak, maktulü kendilerinin öldürdüğü varsayımını temellendirmek için diş izi raporunun tanzim edildiğini iddia etmişlerdir.

Cemal Başak cesedi ilk kendisinin gördüğünü ve cesedin yüzünde yaklaşık olarak 14 ile 16 diş izinin belirgin olarak gördüğünü iddia etmiştir. Cemal Başak, "Adli tıp önce verdiği rapordan sapmamak ve prestijini sarsmamak için şeftali izi karşılaştırmasını yaptı, eşimin 7 diş uyuyorsa neden diğerleri tutmuyor. Normal bir ısırıkta 14-16 diş belirgin olarak iz bırakmaktadır." demektedir.

Cemal Başak, Adli Tıp Kurumu'nun adını duyurmak amacıyla böyle bir rapor tanzim ettiğini, aynı şekilde haklarında çıkan dış izinden "katil yakalandı" şeklinde medyaya servis edilen haberlerin de bu husustaki çabaların neticesi olduğunu iddia etmiştir.

3. Muhtarın Başvurucular Aleyhine İfade Vermesi Yönünde Tehdit Edildiği İddiası

Bircan Başak kolluk tarafından mahalle muhtarına baskı yapılarak eşi Cemal Başak'ın aleyhinde ifade vermesinin istendiğini ve muhtara Cemal Başak aleyhine delil oluşturacak şekilde yönlendirici sorular sorulduğunu iddia etmiştir.

Cemal Başak, daha sonra muhtarla yaptığı görüşmede, "Kolluk tarafından muhtarın kendi aleyhlerine ifade vermeye zorlandığını, bu hususta ifade vermesi için tehdit edildiğini ve tehdit edildiği için kolluğun hazırlamış olduğu ifadeler imza attığını" öğrendiğini iddia etmiştir.

Aynı şekilde muhtar Gürsel Yollu mahkemeye verdiği ifade de kendisinin ve maktul Mustafa Çelik'in tehdit edildiği yönündeki beyanların kendisine ait olmadığını kolluk beyanları olduğunu korktuğu için onları reddetmediğini beyan etmiştir.

4. Kötü Muamele ve İşkence İddiaları

Başvurucu Cemal Başak, gözaltı sırasında kolluk tarafından baskı ve şiddet gördüğünü, kötü muameleyle maruz kaldığını iddia etmiştir.

Cemal Başak, cezaevi girişinde kendisine işkence yapıldığını, dövüldüğünü, falakaya yatırıldığını aldığı darbeler nedeniyle oluşan morlukların geçmesi ve bu hususta doktor raporu alınmaması için 1 ay ile 1,5 ay kadar hücreye kapatıldığını, cezaevi yönetimine bu hususta dilekçe verdiğini ancak dilekçesinin işleme alınmadığını iddia etmiştir. Basın kuruluşları tarafından yapılan yayınlar nedeniyle zaman zaman mahkûmların sözlü ve fiili ta-

cizlerine maruz kaldığını ve hatta bazen ölümlle tehdit edildiğini iddia etmiştir.

Bircan Başak, tutuklu kaldığı 40 ay boyunca kötü muameleyle tabi tutulduğunu iddia etmiştir. Annesinin hiçbir rahatsızlığı olmamasına rağmen çektiği üzüntü ve keder nedeniyle kalp rahatsızlığına tutularak vefat ettiğini iddia etmiştir.

Çocuklarının okulda hocaları ve arkadaşları tarafından katilin çocukları şeklinde itham edici şekilde damgalandıklarını iddia etmişlerdir.

5. Basın Yayın Kuruluşlarında Başvurucular Hakkında Yalan ve Masumiyet Karinesini İhlal Edici, Karalayıcı Haberler Yapılması

Başvurucular haklarında basın yayın kuruluşlarında çeşitli yalan yanlış haberler yapıldığını, televizyon programlarında magazin amaçlı olarak kullanıldıklarını iddia etmişlerdir.

Başvurucular örnek olarak, Kanal 1, Show TV ve Kanal D'de "Parmak İzi" adlı programlarda isimleri de belirtilmek suretiyle tutukluluk döneminde ve tahliye sonrasında suç işledikleri varsayılarak yayınlar yapıldığını, masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ifade etmişlerdir. Ailelerinin ve diğer akrabalarının başvuruculara şüphe ile bakmaya başladıklarını söylemişlerdir.

Başvurucular 15 Haziran 2009 *Hürriyet* gazetesinin müstehcen sitelerinde yalan bilgilerle teşhir edilerek kullanıldıklarını ifade etmişlerdir.

Başvurucu/Sanıklar hakkında, 16.03.2002 tarihinde "Isırık katili ele verdi" başlığıyla *Habervitrini* sitesinde; 17.03.2002 tarihinde Bircan Başak'ın resmi verilmek suretiyle; "Isırık İzinden Katil Yakalandı" başlığıyla *Milliyet* gazetesi, "Isırık İzi Ele Verdi" başlığıyla *Akşam* gazetesi "Cinayeti Dış İzleri Çözdü" başlığıyla *Türkiye* gazetesi; "Vahşi Cinayeti Isırık İzi Çözdü" başlığıyla *Zaman* gazetesinde (resim verilmeden) haberler yapılmıştır. Bu başlıkların içeriğinde ise; "Kumkapı'da 1 ay önce öldürülen Çelik'in katil zanlısını, cesedin yana-

ğindeki diş izleri ele verdi. Bir cinayet soruşturması sırasında ilk defa kullanılan diş izlerini büyük bir titizlikle inceleyen Adli Tıp Kurumu uzmanları, ceset üzerindeki diş izlerinin Bircan Başak'a ait olduğunu belirledi." şeklinde yalan ve yanıltıcı ayrıntılara yer verilmiştir.

Yine, "Cesetteki Isırık Cinayeti Çözdü" başlığıyla *Hürriyet* gazetesinde; "Sır Cinayeti Isırık İzi Çözdü" başlığıyla *Güneş* gazetesinde; "Cesetteki Diş İzi Katillerin Bulunmasını Sağladı" başlığıyla *Star* gazetesinde; "Diş İzi Ele Verdi" başlığıyla *Posta* gazetesinde haberler yapılmıştır. Bu başlıkların içeriğinde ise; "Eşi Cemal Başak'ın binaya sahip çıkmak istediğini, bu nedenle Mustafa Çelik'e 'Burayı terk etmesini' söylediğini ifade eden Bircan Başak, Çelik'in bunu kabul etmemesi üzerine olay günü tartışma çıktığını anlattı. Tartışmanın kavgaya dönüşmesiyle üzerine saldıran Mustafa Çelik'in yanağını ısırıldığını ifade eden Bircan Başak'ın, daha sonra Çelik'i dövdüklerini ve eşi Cemal Başak'ın da bıçakladığını söylediği belirtildi." şeklinde yalan ve yanıltıcı ayrıntılara yer verilmiştir.

Başvurucu/sanıklar hakkında, 15.06.2009 tarihinde, "Mustafa Çelik'in yanağındaki diş izi, aynı evi paylaştığı Bircan Başak'ın diş iziyle uyuytu." şeklindeki haberin çeşitli arkadaşlık ve haber sitelerinde yayımlanmıştır. Cemal Başak bu haberin çeşitli arkadaşlık sitelerinde yayınlandığını ve haklarında aile onurlarının ihlal edildiğini ifade eden 26.06.2009 tarihli dilekçeyle haberin tekzip edilmesini ve uygun olmayan haberlerden ayrıştırılmasını talep etmiş ve Sulh Ceza Hâkimliğince Haberler.com sitesi ile *Hürriyet* gazetesine yazı yazılmıştır.

6. Osman Özer'in İtirafına Rağmen Gereklİ İşlemler ve Soruşturmaların Geciktirildiği ve Başvurucuların Taleplerinin Yerine Getirilmediği İddiası

Başvurucular, ısrarla suçunu itiraf eden Osman Özer isimli gerçek failin yakalanarak tutuklanmasını ve mahkemeye getirilmesini talep etmelerine rağmen, bu talepten 2 yıl sonra dahi Mahkeme bu işlemi yapmamıştır. Osman Özer mahkemeye tanık sıfatıyla çağ-

rılmış, bu sırada İstanbul Metris Cezaevine nakledilen Osman Özer tahliye edilmiştir.

7. Diğer Delil ve İhlaller Hakkındaki İddialar

Bircan Başak'tan kan, saç teli ve parmak izleri alınmasına rağmen derinlemesine tıbbi kimyasal biyolojik ve adli araştırma yapılmadığı iddia edilmiştir. İddialara göre özellikle tükürük sıvabı hiç alınmamış, bu da aklanmalarını engellemiş, kendilerinde delillerin gizlenmeye çalışıldığı düşüncesini oluşturmuştur.

Cemal Başak 2002 yılında yeşil kart sürelerinin geçtiğini ve ablası tarafından Eminönü Kaymakamlığına yeşil kart başvurusunda bulunulduğunu, Kaymakamlık tarafından tutuklu ailelere yeşil kart verilmediği gerekçesiyle kendilerine yeşil kart verilmediğini ifade etmiştir. 2002 yılında çocukları Yılmaz Başak'ın birkaç defa havale geçirdiğini ancak hastane tarafından sağlık güvencesi bulunmaması nedeniyle tedavi yapılamadığını ifade etmiştir.

DEĞERLENDİRME

Cinayet şüphesi nedeniyle 16.03.2002 tarihinde tutuklanan Bircan Başak ile 30.03.2002 tarihinde tutuklanan kocası Cemal Başak tarafından Mazlumder'e yapılan başvuru neticesinde dosyaları incelenmiş ve ciddi hak ihlallerinin varlığı tespit edilmiştir. Başvurucular 3 yıldan fazla haksız olarak tutuklu kalmış olup 07.06.2005 tarihinde tahliye edilmişlerdir. Başvurucular ancak 13.12.2010 tarihinde BE-RAAT ederek aklanmışlardır. Bu kapsamda başvuru sahiplerinin; Adil Yargılanma, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği, Özel Hayatlarının ve Aile Hayatlarının Dokunulmazlığı ve bu başlıklar altında yer alan hakları ihlal edilmiştir.

Bahse Konu İhlalleri Somut Olarak Ayrıntılı İnceleyelim:

Soruşturma aşamasında, kişi hürriyetini sınırlayan Yakalama işlemi düzenleyen Yakalama Tutanağı başta olmak üzere, tutulan tutanaklar baştan savma olup çelişkilerle doludur. Buna Göre:

- 29.03.2002 tarihinde kendiliğinden teslim olan Cemal Başak hakkında bazı belgelerde bu yönde bilgilere yer verilirken bazı belgelerde takip neticesinde yakalandığı yönünde bilgilere yer verilmiştir.
- Savaş Kurtbaba ve Mustafa Yılmaz isimli kolluk görevlileri tarafından düzenlenen 01.03.2002 tarihli tutanakta “cesedin saat 11.00 sıralarında bulunduğu”; aynı şahıslarca imzlanmış olduğu tespit edilen 15.03.2002 tarihli farklı bir tutanakta ise “cesedin saat 10.15 sıralarında bulunduğu” ifade edilmiştir. Metin Dereci’nin imzası olan olay yeri inceleme raporunda “10.05’te olay yerinde şahsın ölü olduğu anonsunun yapıldığı”, 01.03.2002 gün ve 2002/0556 sayılı soruşturma evrakında ise saat “11.00’da cesedin bulunduğu” belirtilmiştir. 24.09.2008 tarihli iddianamede ise “saat 10.00 sıralarında ihbarın yapıldığını” belirtmiştir. Olay Yeri Krokisi başlıklı tutanakta Olay yerine varış saati 10.25 olarak gösterilmiştir. 20.03.2002 tarihli Kumkapı Polis Karakolu yazısında ise saat 9.30’da bir şahsın ölü olarak bulunduğu bildirildiği görülmüştür.
- Adli Tıp 18.02.2002 tarihli Otopsi Tutanağı başlıklı yazıda ölüm sebebi şeklindeki yer boş bırakılmış ve ölüm sebebi dahi belirtilmemiştir. Diğer belgelerde ise ölüme sebep olan eylemler sayılmış ve bunların hangi sıralamada gerçekleştiği ve kaç kişi tarafından gerçekleştirildiği ortaya konulamamıştır. Raporda birbirine bağlı eylemler zinciriyle 2 ayrı ölüm nedeni (şüpheli sayısı kadar!) belirtilmiş ve ikisi de aynı anda gerçekleştirilmiş gibi gösterilmiştir. Oysa neticede tek bir ölüm nedeni ve tek bir katil bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ölüm konusunda tutulan tutanaklar ile raporlardaki tartışmalı hususlar bile tek başına Adli Tıp Kurumu’na güveni zedelemekte ve tamamen tarafsız raporlar verildiğini gözler önüne sermektedir.
- Gürsel Yollu’dan (Muhtar) 26.02.2002 tarihinde kollukça (Savaş Kurtbaba, Mustafa Yıldız) alınan tanık ifadesinde, maktulün daha önce kendisine Cemal Başak ve ailesince tehdit edildiğini söylediğini, olay günü cesede Cemal Başak’la baktıktan sonra Cemal Başak’ın kendisini ‘sakın ha benim

ismimi polise söyleme’ diyerek tehdit ettiğini ifade etmiştir.

Gürsel yollu kollukta alınan ifadesinin ve buna benzeyen savcılık ifadesinin aksine duruşmada tehdit beyanlarının kolluk tarafından yazıldığını ve kolluktan korktuğu için o şekilde ifade verdiğini ve o ifadelerin altına imza attığını beyan etmiştir.

Aleyhe Deliller Yanında Lehe Delillerin de Toplanması Zarureti

Cemal Başak maktulün cinsel taciz iddiasından sabıkalı olduğunu öğrenince maktul tarafından mağdur edilen kişi ya da kişilerin araştırılması gerektiğini, olay yerindeki bulguların söz konusu mağdurların bulgularıyla karşılaştırılmasını talep etmişse de mahkeme, maktulün hasma neden olacak sabıkasının olmadığı gerekçesiyle bu talebi reddetmiştir. Bu durum aleyhe deliller yanında lehe delillerin de toplanması gerektiği yönündeki ilkeye aykırıdır.

Diş İzi Raporu’nun Niteliksizliği (Diş İzi Sayısı, Diş İzinin Tek Başına Delil Olamayacağı, Tükürük Sıvabının Alınmaması)

Olay yerindeki inceleme raporunda ve otopsi raporu ile ölü muayene ve keşif tutanaklarında diş izlerinden bahsedilmemesine rağmen 01.03.2002 tarihli bir yazıda emniyet makamlarından alınan bilgiye dayanılarak diş izlerinden ilk defa söz edilmiştir. 29.03.2002 tarihli kesin otopsi raporunda maktulün yüzünde ekimoz olduğu ve yüzünde 4 kesinin bulunduğu belirtilmiştir.

Adli Tıp, 3 tanesi üst, 4 tanesi alt 7 adet diş izinin belirgin olarak izlendiğini raporlamış, söz konusu diş izlerinin ölümden önce mi yoksa sonra mı meydana geldiğini belirtmemiş, ısırik yerinden tükürük sıvabı almamıştır.

Bilimsel verilere göre sadece diş izi raporuna dayanarak hüküm kurulamayacak olmasına, diş izinin sadece masumiyeti kanıtlayıcı delil olup suçluluğun ispatında tek başına bir anlam ifade etmemesine rağmen başvurucular aleyhine kullanılan en önemli delil diş izi olmuştur.

Olay Yerindeki Bulgular (Parmak İzi, Kan İzleri, Sperm, Kıl Örneği)

Ekspertiz raporlarında olay yerinde bulunan ve maktulden başka 3 farklı şahsa ait olduğu belirtilen bulguların hiçbirisinin başvuru sanıklara ait olmadığı hususunun ortaya çıkmasına rağmen sanıklar tutuklanmış ve yargılanmışlardır. Oysa maktulün parmağı üzerindeki kan boğuşma esnasında katilin yaralanmış olabileceği noktasında bir delil olarak dikkate alınmalıydı. Yine bu ve benzeri bulgular veri tabanına eklemeli ve soruşturma ve kovuşturma buna göre genişletilmeliydi.

Hakaret Davası

Cemal Başak 26.10.2004 tarihinde yapılan duruşmada mahkeme heyetine karşı 3 defa "Adalet istiyorum!" diye bağırdığı, devamında "Çete başlarına beraat kararı veren sizin heytinizdir. (...) Gücünüz masumlara yetiyor!" şeklinde sözler sarf ettiği için salondan dışarı çıkartılmış ve hakkında Sulh Ceza Mahkemesinde hakaret nedeniyle dava açılmıştır. Bu davadan da "sarf ettiği sözlerin, suçsuz yere tutuklu yargılandığı inancı ile süregelen olumsuz psikoloji etkisi altında sarf edildiği, bu nedenle hakaret kastı bulunmadığı kanaatine varıldığından" BERAATİNE karar verilmiştir.

Başvurucuların Çocuklarının Sağlığının Bozulması

Başvurucu/sanıkların üç çocuğundan en küçük oğulları olaydan önce epilepsi hastası olup, anne babasının 3 yıldan fazla tutuklu kalması dolayısıyla hastalık daha da ilerlemiştir. Anne baba sevgisine ve ilgisine muhtaç olan başvurucuların çocukları; okulda ve sosyal ortamlarda gördükleri kötü muamele, hor görülme, anne ve baba sevgisinden uzak kalışları, maddi ve manevi ihtiyaçlarının giderilememesi nedeniyle içe kapanıklık, kendilerini ifade edememe, özgüven duygusu eksikliği, hırçınlık gibi problemlere duçar olmuşlardır. Ayrıca sara hastası olan çocukları için yapılan yeşil kart başvurusu mevzuat gereği reddedilmiştir. Bu durum başvurucuların çocuklarının hem yaşam haklarının tehlikeye atıldığını hem de sağlık hizmetlerinden yararlanma haklarının ellerinden alındığını göstermektedir.

Osman Özer'in İtirafı

Osman Özer'in 17.05.2005 tarihinde parmak izlerinin alınmış ve olay yerinde şişe üzerinde tespit edilen parmak izinin de ona ait olduğu 10.11.2005 tarihinde tespit edilmiş olmasına rağmen mahkemece ancak 03.06.2008 tarihinde hakkında soruşturma başlatılmasına karar verilmiştir.

Yine Osman Özer'in 24.10.2008 tarihli dilekçeyle suçun faili benim şeklinde itirafta bulunmasına rağmen mahkemeye 12.06.2009 tarihinde getirtilmesi, 09.07.2009 tarihinde olay yerindeki bulguların ona ait olup olmadığının araştırılma kararı alınması da mahkemenin suçluyu bulup Başak Ailesi'nin aklanmasını gerektirecek lehe delil araştırma zorunluluğuna zamanında uymadığını göstermektedir.

Basında Çıkan Haberler

Basında ve yayın organlarında Bircan Başak'ın suçunu itiraf ettiği ve kocasıyla beraber söz konusu suçu işledikleri maktulün yüzünü ısırdığını şeklinde yalan yanlış haberler yapılmıştır.

Sanıkların resim ve kimlikleri kolluk tarafından açıkça ifşa edilmiş, başvuru basın-yayın organları eşliğinde adliyeye götürülmüş, basında haklarında katil oldukları, Rumlardan kalma eve sahip olmak için cinayet işledikleri vb. haberler yapılmıştır.

SONUÇ

İnceleme konusu olay ve başvurucular ile ilgili olarak pek çok hak ihlali tespit edilmiştir.

Özetle, başvurucuların aleyhinde hiçbir ciddi delil bulunamamasına ve neticede BERAAT etmelerine rağmen, kolluk makamlarının bilinçli ya da bilinçsiz tuttukları tutanaklardan, savcılık makamınca toplanmayan ya da eksik toplanan delillerden, dayanak olarak alınan bilimsel değeri olmayan çelişkili Adli Tıp raporlarından, soruşturmanın gizliliği ve masumiyet ilkelerine aykırı olarak basında çıkan yönlendirici, yargılamayı etkileyici ve karalayıcı yalan yanlış haberlerden, yargılama makamlarının tutuklama kararı ve tutukluluk hâlinin devamına ilişkin kararları başta olmak üzere önyargılı ve tek yönlü delillere dayanarak verdikleri karar-

lardan ve başvuruçuların ancak makul olamayacak derecede uzun bir yargılama sonunda BERAAT etmelerinden de açıkça görüldüğü üzere başvuruçular açısından ciddi ve somut HAK İHLALLERİNİN bulunduğu saptanmıştır.

Adil Yargılanma Hakkı, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği, Özel Hayatlarının ve Aile Hayatlarının Dokunulmazlığı başta olmak üzere doğrudan doğruya başvuruçuların haklarının ve dar anlamda sanık haklarının çeşitli yönleriyle ihlal edildiği yukarıda açıklanmıştır. Özet olarak bir kez daha zikredersek:

- Başvuruçular/sanıklar hakkında bu yönde hiçbir mahkeme kararı olmadığı hâlde suçlu ilan ve afişe edildikleri, sanıkların çevrede korku, panik ve infiale sebep olan bir hüviyetle teşhir edildiği ve basın yayın organlarının bu yönde haber yapmalarına sebep olduğu, bu yönüyle sanıkların, evrensel masumiyet ilkesine aykırı olarak peşinen suçlu ilan edildikleri,
- Soruşturma Gizliliği ilkesi sanıklar aleyhine ihlal edilerek, olayın başından beri sanıkların infiale neden olacak şekilde suçlu olarak hedef gösterilmesi, fotoğraflarının ve diğer bilgilerinin basına sunulduğu,
- Yerel Mahkemede 9, Yargıtay'da 2 yıl olmak üzere toplamda 11 yıl süren yargılamanın her anlamda makul süre sınırlarını aştığı,
- Hukuken geçerli bir neden bulunmadığı hâlde sanıkların yakalanarak ve akabinde tutuklanarak hürriyetlerinden mahrum edildiği,
- Yargı makamlarının kişi hürriyetini sınırlayan işlemlerinin denetlenmesi [habeas corpus] ilkesinin etkin bir şekilde işletilmediği,
- Olayla ilgili düzenlenen tutanaklarda farklılıklar ve çelişkiler bulunduğu,
- Bizzat teslim olan başvuruçuların Cemal Başak'ın takip neticesinde yakalandığına ilişkin tutanaklar düzenlendiği,
- Maktulün cinsel tacizden sabıkalı olması dolayısıyla olay yerinden elde edilen delillerle maktul tarafından mağdur edilen kişilerin verilerinin karşılaştırılması yönündeki taleplerin reddedilmesi suretiyle lehe delillerin toplanmamış olması,

- Mağdur edilen başvuruçuların yaptıkları şikâyetlere rağmen bahse konu olumsuzlukların ve mağduriyetlerin oluşmasında bilinçli/bilinçsiz dahil olan kamu görevlileri ve yargı mensupları hakkında hiçbir ciddi adli ve idari işlem yapılmamış olduğu,
- Birçok vakada yaşandığı gibi burada da ebeveynleri cezaevine düşen çocuklar hakkında hiçbir ciddi önlem alınmamış, çocukların damgalanmasının önüne geçilmemiş, kaymakamlıktan talep edilen yeşil kart başvurusu mevzuat gereği reddedildiği için hasta çocukların bakımı yapılamamış, başvuruçuların çocuklarının yaşamı tehlikeye girmiş ve çocukların sağlık hizmetlerinden yararlanma haklarının ellerinden alındığı sonuçlarına varılmıştır.

Bütün bu dava süreci bize Adil Yargılanma Hakkının ve bu kapsamda özellikle "Masumiyet Karinesi"nin riayet edilmesi hâlinde, itham altında olanlara, ne kadar önemli ve hayati bir koruma sağladığını göstermektedir. Maalesef Türkiye'de en az riayet edilen haklardan olan Adil Yargılanma Hakkı, neredeyse her davada, polis-basın-yargı ve toplum tarafından sürekli ihlal edilmekte, karalanan insanlar BERAAT etseler dahi artık bu yaftayla yaşamak zorunda bırakılmaktadırlar. Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde en çok ceza aldığı ihlal başlığı olan Adil Yargılama Hakkı İhlalleri maalesef giderek artmaktadır. Neticede lekelenen masumların, yıkılan yuvaların, harap edilen çocukların ahı bütün bir toplumun üzerinde bir yük olarak kalmaktadır.